

אשרי האיש

החסידות בדרך רבוה"ק זיע"א

בעזרת ה' נעשה ונצליח
יום ו' ערש"ק י"ז אדר
שושן פורים תש"פ
פרשת מי תשא
גליון תכ"ה
שנה ט'

מפי ספרים וסופרים

"מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה"

עוברים ושבים ראו שהרב בריצה אחר האיש העני הזה, וחשבו שהוא גנב, לכן תפסו אותו, והביאוהו אל הרב. העני החל בוכה, באומר, מה עשיתי? הרי הרב נתן לי את השרשרת, ומדוע כעת הרב מתחרט?! הרב ענה לו ראה איני מתחרט כלל וכלל על התרומה הזאת, אלא רציתי להגיד לך שידוע אני אמנם שאתה רעב, ואולי בגלל זה תקנה כמה פרוסות לחם בעד שרשרת יקרה זו, ורציתי לומר לך שלא תחשוב כן, מטעם שבשרשרת זו שנתתי לך יש יהלום יקר, ראה נא שלא תמכור אותה בעד דבר זול, שיגמר תוך מספר רגעים.

כן הוא הנמשל: הקב"ה אומר מתנה טובה יש לי בבית גנזי ו"שבת" שמה לך והודיעם להם, דהיינו לך אמור להם שלא ימכרו את השבת קודש בעד כמה פרוטות.

ולמשל אם היו אומרים למישהו שיתנו לו את הכספת של איזה אדם שלומד כל היום, וחוסך פרוטה לפרוטה, אז אדם זה לא היה מתלהב במיוחד כיון שאין לו הרבה. אבל אם יגידו שיתנו לו את הכספת של אחד מעשירי עם שברשותו יש אלפים של יהלומים, ואבני זהב, היה רץ שמח וטוב לב, מטעם שידוע שיש שם כמה מליונים טובים.

אז אם השבת נמצאת בכספת של הקב"ה כמה הוא שוויה?! נהרות נהרות של יהלומים ואבני זהב שאין בכלל לשער ולחאר את מספר הכסף שיש שם. אז איך אין לו לבזבז את השבת על כמה דברים גשמיים אלא על הדברים שאין להם שיעור, כמו גמילות חסדים ותלמוד תורה.

בפרשת השבוע כתוב "את שבתותי תשמורו" איתא בגמ' (ביצה טז:) אמר הקב"ה למשה מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, לך והודיעם להם.

לכאורה קשה דלמה משתמש הקב"ה במונח של "מתנה טובה יש לי בבית גנזי", הרי אם היה רוצה לומר שישמרו שבת שיגיד בפירוש "תשמרו שבת"?

התירוץ יובן ע"פ מעשה בעני מרוד שהגיע לרב, ואמר: רבי, הגיע מים עד נפש, בני רעבים ללחם וצמאים למים אין לי אפילו פרוטה אחת שחוקה. לרב בעצמו לא היה גם מה לאכול בבית, אי לכך אמר לעני שאין בידו כל פרוטה, אבל המשיך העני: רבי, פרנסני. אז הלך הרב אל הסלון וראה שמונח שם על אחד מהמדפים שרשרת פנינים יקרה ונפלאה, מיד מבלי לחשוב פעמיים לקחה הרב, ונתן זאת לעני העומד בפתח.

לאחר כמה דקות, מגיעה לבית האשה של הרב, ונחשבות עיניה בראותה שהשרשרת פנינים לא נמצאת במקומה, לאחר ששאלה את הרב אם ראה זאת, אמר לה: כן, ולפני כמה דקות נתתי את זה לעני מרוד שהיה זקוק לזה כל כך. מיד התחילה אשת הרב להרים בכיות וזעקה מרה באומרה שזו היתה שרשרת יקרה, שיש בה יהלום ששונה הון עתק.

מיד פתח הרב בריצה אחרי האיש (שהיה עד לפני כמה דקות בביתו, וביקש צדקה). כראות העני שהרב רודף אחריו, פחד בחושבו שהרב מתחרט על התרומה, ורוצה לקחת זאת ממנו. בלי אומר ובלו דברים פתח גם הוא בריצה.

אמרות טהורות

אמרות קודש מרבותינו הק' מאלכסנדר

נכון, ונראה אדנים שיש במשמעותו לשון אדנות ושררה, יען כל מי שעושה א"ע כאסקופה הנדרסת מלמטה נעשה אדון מלמעלה, כי כל מי שמשפיל א"ע הקב"ה מגביהו (עירובין יג), וזהו כי תשא את ראש בני' שתגביהם עי"ז למעלה ראש. (תפארת שמואל)

ישראל נמשלו ליונה

ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם (ל', י"ב)
יש לומר הרמז ע"פ מה דאיתא (שבת מט.) שישאל נמשלו ליונה, וליונה יש שלושה שמות גזול ניפול ופרידא, שהשמות הללו אינם מורים לטובה ח"ו, ולזאת הבטיח לנו השם יתעלה שכאשר יפקוד ויזכור את ישראל שנמשלו ליונה, לא תהיה הזכירה במה שהשמות היונה אינם מורים לטובה ח"ו, וזהו הרמז ולא יהיה בהם 'נגף' בפקוד אותם, 'נגדף' נוטרקון 'ניפול ג'זול פ'רידא, אלא הזכירה תהיה להפקד בפקודת ישועה ורחמים. (עקדת יצחק)

צדיקים תולים העבירות בעצמם, ועושים עליהם תשובה

וישב משה אל ה' ויאמר אנא חטא העם הזה חטאה גדולה ויעשו להם אלוהי זהב. לכאורה קשה היתכן שמשוה רע"ה מקטרג על כלל ישראל ח"ו? אלא, שמשוה רע"ה שהיה צדיק הדור תלה את החטא הזה בעצמו שהוא אשם בחטא הגדול הזה, וזה הפי' וישב משה אל ה' כלומר שמשוה רבינו ע"ה עשה תשובה והתנצל בעצמו על שגרם את החטא הגדול הזה לכלל ישראל. (אמונת משה)

משה רבינו עשה תשובה מחמת הכללות שבו

על הנ"ל יש לתרץ שמשוה רע"ה בגודל צדקתו וקדושתו עשה תשובה על אותו החטא, כי נגע בו החטא מחמת הכללות אשר בו, ויאמר אנא חטא העם הזה חטאה גדולה, היינו דרך וידוי, שהתודה על החטא כאילו הוא

התפילה מפנימיות הנפש זה יקר בעיני ה'

למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם (לב, יד)
בשם כ"ק עט"ר אאמו"ר זצלה"ה, עפ"י המבואר בספה"ק למה הוצרך הקב"ה כח גדול ויד חזקה לפדות את ישראל ממצרים, ומה זה נגד הקב"ה אשר כולם כאין וכתוהו נחשבו. אולם הענין הוא יען כי היה אז ישראל משוקעים במ"ט שערי טומאה ר"ל וכמבואר בספרים, וס"מ טען מה נשתנו אלו מאלו הללו מגדלי בלורית כו' הללו עובדי עבודה זרה כו', לזה לעומת מדת הדין הקשה הוצרך הקב"ה להראות כוחו הגדול שהוא חסד העליון, להביט בפנימיות נפשות ישראל אשר זאת לא נגלה לשום בריה זולתו ית"ש ולפדותם ממעמקי בור ודוה. אבל לכל האומות וגם למלאכי מעלה ולשרון של מצרים היה הדבר לפלא, וזה הוא כוונת הכתוב למה יאמרו מצרים לאמר ברעה, היינו בכח הרע שיש בהם עתה, בכח הזה הוציאם, כי גם אז היו עובדי ע"ז ומדוע יקצוף עליהם כעת, וכי יגרע כעת כחם הלא כאז כן עתה, ולזה יהיה ח"ו חילול ה' בעיני העמים חלילה, ותפילה כזאת היא יקר בעיני ה'. (ישמח ישראל, ועי"ש בהרחבה)

ע"י 'כי תשא' הגביהם אותם למעלה 'ראש'

במד"ר (שמו"ר ל"ט, א) כי תשא אמר לו הקב"ה למשה חייבין לי ישראל מה שלוו הימני שנאמר כי תשא כמה דתימא כי תשה ברעיק (דברים כ"ד). אולי הפירוש כי הוא לימוד זכות על ישראל, שיוודעים תמיד שחייבים להשי"ת, שיוודעים שפלות מצבם וקוצר מעשיהם, כי עוד לא יצאו ידי חובתם חובת הקודש ואף מה שעושים יודעים כי הוא מצדו, ואולי זהו הרמז שמתרומה זו מהמחצית השקלים נעשו אדנים, שמרומז ג"כ להכנעה, תחתונים להבנין, כאסקופה הנדרסת והיו יסודות לכל הבנין, וכמו שהאריך בזה הכלי יקר, הרמז כי ענוה היא יסוד לכל הבנין אשר עליו כל בית ישראל

עצמו חטא בזה, מפאת הרגשו שבאמת הוא שייך לו עצמו, ומחמת זה הגדיל החטא, כאשר ראוי הדבר בוידי וחרטה להגדיל החטא, ולא

להמעטו ולהקטין, כדי להראות גודל החרטה האמיתית (עיין תורת המנחה דרוש ע"ז).

(אמרי מנחם)

זוארט

ראיית פני הצדיקים וסגולותיה

ויהי בצאת משה אל האהל יקומו כל העם ונצבו איש פתח אהלו והביטו אחרי משה עד באו האהלה (ל"ב, ח').

דהנה העיקר לאדם ללמוד מהצדיק את מעשיו אשר עושה, יראה וישגיח על מעשיו הקדושים, ובזאת יעיר לבו בקרבו ג"כ בקדושה להתחיל בעבודתו ית'. וזהו והביטו אחרי משה, ונצבו איש פתח אהלו רוצה לומר שהתחילו לעמוד על פתח וההתחלה של קדושה הזאת לעשות כיו"ב. "עד באו האהלה" מוסב על "ונצבו איש פתח אהלו", רוצה לומר שהתחיל כל איש להתאמץ ולהתחיל בקדושה עד שזכה לבוא אל האהלה ממש.

(נעים אלימלך יו"ד כ"א אדר)

לע"נ הרה"ח ר' יצחק בן הרה"ח ר' משה אריה צ"ל נלב"ע ו' סיון תשע"ד

מרגניתא דיצחק

(נעים אלימלך)

תרומת ה'.

זה יתנו. פירש"י ז"ל: הראה לו כמין מטבע של אש ואמר לו בזה יתנו. פי' כשהאדם נותן מטבע לצדקה יתן זאת בלב רשפי שלהבת "אש" וזהו בזה יתנו. (מאמר מרדכי, נדבורנא)

אנא חטא העם הזה חטאה גדולה. שמעתי מפי הרב המגיד המפורסם מוה"ר ר' דובער ז"ל, שכל שם של עבירה הוא חיות עבירה, ובה החיות עושה האדם עבירה. והתשובה וידידי שאדם מתוודה ופירש את העבירה הוא מוציא חיות מקליפה שהוא שם עבירה שהוא עושה, ועל פי זה תירץ הרב הנ"ל מה שאמר משה רבינו ע"ה אנא חטא העם הזה חטאה גדולה ויעשו להם אלהי זהב, ולכאורה למה הגדיל משה העבירה ופירש ביותר, רק כוונת משה היתה להוציא החיות, שהוא שם עבירה מהקליפות, והעלה אותו החיות לשרשו וכנ"ל.

"וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם". בפרשת השבוע אנו קוראים על החטא הגדול ביותר של עם ישראל. חטא אשר הקב"ה מבטיח: "וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם". הקב"ה בעקבות חטא העגל כועס מאד על בני ישראל ומבקש להשמידם. וכך מתאר משה את דברי ה' אליו בפרשת ואתחנן (דברים ט, יד): "הֲרַף מִמֶּנִּי, וְאַשְׁמִידֵם, וְאַמְחָה אֶת-שְׁמֵם, מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם, וְאַעֲשֶׂה, אוֹתָם, לְגוֹי-עֲצוּם וְרַב, מִמֶּנִּי". וְיָבִיִם פְּקָדֵי וּפְקָדוֹתַי - דוֹרִישׁ חַז"ל שאין לך עונש בכל הדורות שאין בו פקידה מחטא העגל (סנהדרין קב, א).

זאת אומרת שכל הצרות שבאים על עם ישראל מקורם בכפרת עוון חטא העגל. נשאלת השאלה: הייתכן? מדוע כל כך הרבה שנים ועדיין לא נשלמה הכפרה?!

התשובה לכך תובן על פי משל: למלך אחד היה שר אהוב מאד, שאיתו היה המלך נועץ בכל ענייני המדינה. וכל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו... והנה יום אחד שגה השר. והמלך בחמתו נשבע שיפיל עליו סלע ענק וכבד במטרה להורגו ומיד... לאחר שהתאושש המלך מרוגזו התחרט על אשר ביקש לעשות, אך כמלך לא יאה שלא יעמוד בדיבורו. מה אם כן יעשה? מצד אחד לא ניתן לשנות את מאמרו המלך והסלע חייב להיזרק על השר, מאידך לא יכל המלך להרוג את השר שכל כך הוא אהוב... שר אחד שהיה חברו הטוב של השר הנידון מצא פתרון למלך: "המלך יביא 'קונגו' ויפרק את הסלע לאבני חצץ. בכל יום המלך יזרוק על השר אבן אחת. וכך יצא שלכסוף הסלע כולו יושלך על השר הסורר. אומנם זה יכאב לו אך מאידך יישאר הוא בחיים..."

הנמשל: הקב"ה גזר כליה על עם ישראל: "הֲרַף מִמֶּנִּי, וְאַשְׁמִידֵם, וְאַמְחָה אֶת-שְׁמֵם, מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם..." מצד אחד לא יכול המלך לחזור בו ומאידך אין הוא רוצה להרוג את בניו מה עשה? "ובימים פקדי ופקדתי" במקום כליה ח"ו העדיף ה' לחלק את הגזירה לצרות קטנות בכל הדורות ובכך להשאיר אותנו בחיים...

ולכך כל היסורים שאנו עוברים בחיים, זה רק מאבינו אב הרחמן שאוהב אותנו כמו שאוהב אב את בניו הנחמדים, ומידו לא תצא הרעות.

ולקחת את כסף הכיפורים. עליך להעלות את הכיסופים והתאוות שזקוקים לכפרה עליהם - כסף הכיפורים - בצורה שימשו לעבודת הש"ת - ונתת אותו אל עבודת אהל מועד. (בנסת יחזקאל להר"ק ר' יחזקאל מרדוסק)

קדש קדשים תהיה לכם. עליכם להשתדל להעלות לגבוה את כל העניינים הגשמיים - לכם - באופן שיהיו - קדש קדשים. (עריב נחל)

כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת

וינפש, יש לומר למה התורה הסמיכה את שמירת שבת למלאכת המשכן, כי ידוע שהמשכן נעשה לכפר על מעשה העגל, ונדבת המשכן היה לתקן מה שפרקו נזמי זהב לעגל. כמפורש במדרש רבה (שמו"ר מ"ח ו') וברש"י ז"ל (שיר השירים א' י"ג) וידוע גם שצריך האדם לתקן כל חטא וחטא שלא ישאר רושם כלל וכלל, א"כ צריך לתקן מה שקלקל במעשה ובמחשבה, וזה שקלקלו במעשה בחטא העגל בנדבתם שפרקו נזמי זהב, זה תיקנו בנדבה שנתנו למלאכת המשכן, אבל מה שקלקלו בחטא המחשבה לא נתקן עדיין, לזה נתן להם הקב"ה תיקון שישמרו שבת כי כל השומר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה פָּדוּ אָנֹכִי מוֹחֲלִין לוֹ (שבת קיח:), על כן השבת היא תיקון לחטא המחשבות זרות שהיה להם, ע"כ אחר ציווי השם על מלאכת המשכן לתקן חטא המעשה - צוה להם שמירת שבת, לתקן גם חטא המחשבה, ויכפור להם לגמרי חטא העגל ע"י שמירת שבת. (מאור ושמש)

ואמלא אותו רוח אלוקים בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה. י"ל בזה לענ"ד, מה שחנני ה' ברחמי וברוב חסדיו, כי גלוי וידוע בשם אא"ז זל"ה"ה, שאחר התפילה שאדם מתפלל צריך ליזהר במעשיו, כי לעול הוא ליפול ח"ו לכעס, או לשאר דברים שאינם מהווגנים והיינו אם מתפלל במידת יראה, נופל מזה אה"כ בכעס חלילה וחס, ואם מתפלל במדת אהבה גדולה, יכול לבוא לפעמים אה"כ לאהבה שאינה צריכה, ומזה תבין בכל מידה ומידה, ועצה היעוצה בזה הוא לסמוך תיכף אחר התפילה לדברי תורה או למלאכה וזה יש לומר שמרומז בפסוק ואמלא אותו רוח אלוקים היינו רוח ממלא לא דבר בתורה ותפילה, בחכמה ובתבונה ובדעת, ועוד מעלת אחת יתירה הצריך לעבודת ה', ובכל מלאכה - היינו לסמוך תיכף אחר התפילה על כל פנים לאיזה מלאכה, כמאמר התנא במשנה במסכת אבות (שם) כל תורה שאין עמה מלאכה וגו' וגוררת עוון, ולזה אמר ובכל מלאכה, וק"ל (דגל מחנה אפרים)

ושמרו בניי את השבת כו' (לא, טז). בו יבואר הגמ' (שבת קיח:): אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות מיד נגאלין. כי הנה כשאדם שומר שבת כראוי ונכון, אז מזה השבת יש לו חיות ושפע על כל השבוע, בכדי לעבוד את ה' כל השבוע. וכשאדם עובד את ה' כל השבוע אז בשבת הבאה קל בידו לשמור כראוי, וכן לעולם יתנהג כך. ועל פי זה יתורץ הקושיא שבמקום אחר (ירושלמי תענית פ"א ה"א) אמרו אלו שמרו ישראל שבת אחד, וכאן אמר שתי שבתות. כי העיקר הוא שבת אחד, וכשומר שבת אחד אז עובד את ה' בלב טהור כל השבוע, ומחמת זה קל לו לשמור שבת שני כראוי, ונמצא שהעיקר הוא שמירת שבת אחד, כי ע"י שבת אחד ישמור שבת שני בקל, וכן לעולם. וזהו הרמז בפסוק ושמרו בני ישראל, שישמרו שבת אחד. לעשות את השבת, זה שבת שני, ששמירת שבת שני יבוא לו בקל. וזהו ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת.

(קדושת לוי, וכן כתב באמרי פנחס בשם ר' אהרן מקרלין ז"ע)

העשיר לא ירבה. דאיתא בגמ' (אבות ד, א) איזהו עשיר השמח בחלקו, י"ל הפי' על דרך שאמרו חז"ל (הגיגה טו.) זכה נוטל חלקו וחלק חבירו בגן עדן לא זכה כו', ואמרו חז"ל איזהו עשיר כו' ר"ל שיהא בטוח בעשרו שחבירו לא יטול חלקו בגן עדן רק הוא עצמו ישמח בחלקו הטוב, ואמר העשיר פי' גם אם במדרגת עשיר שתשמח בחלקך בגן עדן, אעפ"כ לא ירבה ר"ל לא יחזיק עצמו במדרגה יתירה וגדולה רק שאינו אלא מחצה כנ"ל (עיין בד"ה זה יתנו). והדל לא ימעיט פי' הדל במצוות אעפ"כ לא יתייאש עצמו חלילה לילך שובב בדרך לבו אלא אעפ"כ ישוב לה' לתת

מעשי צדיקים

ברכתו של הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זיע"א

(כ"א אדר יומא דהילולא)

רשותו? אמר רבי אלימלך. בפיו הנער היתה תשובה: "ממון זה היה של אבי, אך כעת הוא שלי. הנני בן יחיד, ומידי יום נותן לי אבי במתנה ארבע אגורות. צברתי את האגורות, והן הצטרפו לכדי שמונה זהובים. הכסף הזה שלי הוא, ואני מבקש לקבלו כשכר בעבור דרשתך".

נטל רבי אלימלך את צרור הזהובים, הניח ידיו על ראש הנער ושאל: "במה אברך בני?" "כל ברכה תהא טובה בעיני" השיב הנער. "אם כך אברך אותך שבבוא העת נהיה מחותנים". אמר הדרשן, הלא הוא הצדיק רבי אלימלך מליזענסק. והנער, שצעיר לימים היה וכצעירותו כן תמימותו, כלל לא עלה על דעתו לשאול לשמו של הדרשן האלמוני.

חלפו ימים ושנים, הנער אבנר היה כבר אב לילדים, ואחת מבנותיו עמדה להינשא לנכדו של הרה"ק מאפטא זיע"א. לאותו נכד היה סב גדול נוסף - הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זיע"א. אך באותו עת כבר היה רבי אלימלך בעולם האמת. בהגיע מועד החתונה נקבצו ובאו אל העיר זרוביץ - המקום בו נערכה השמחה - שבעים רבנים מפורסמים, בהם "החזו"ה הקדוש מלובלין ו"היהודי הקדוש זיע"א, כולם בקשו לחלוק כבוד לסבו של החתן, הרה"ק ה"אובה ישראל" מאפטא זיע"א.

כשהגיע הצדיק מאפטא אל העיר, שלח לקרוא למחותן ר' אבנר אבי הכלה. בא האיש אל בית האכסניה, ובהיכנסו אמר לו הרבי מאפטא: "רואה אני אור בפניך, ר' אבנר!". הרב ואב הכלה הסדירו את עניני החופה והקידושין, ולאחר מכן שאל הצדיק מאפטא את ר' אבנר: ספר נא לי, מי אתה ומה מעשיך, שזכית להשיא את בתך לנכדו של רבי אלימלך מליזענסק?" באמת אינני יודע" משך ר' אבנר בכתפיו, "יהודי פשוט אני, אך מוקיר ומכבד רבנים ותלמידי חכמים". "כן, יהודי פשוט" אמר הרב מאפטא, "אך בוודאי אתה מכנים אורחים" "כן אינני דוחף חלילה וחם את האורחים והעניינים מבית" הגיב ר' אבנר. "אם כך" המשיך הצדיק מאפטא "בוודאי, בעל צדקה גדול אתה". "בעל צדקה - אך לא גדול" השיב ר' אבנר. "אתה בעל צדקה גדול" אמר הרבי מאפטא, "ולמרות זאת עדיין אינני מבין משום מה זכית, שבתך תינשא לנכדו של צדיק יסוד עולם כרבי אלימלך. גם אם יהודי הנו ירא שמים, מכנים אורחים ובעל צדקה - עדיין אין בכך די בעבור זכיה כה גדולה! אלא ר' אבנר, ספר נא לי מה עשית בחייך. אולי עשית מצוה כלשהי, מיוחדת במינה, כשהיית נער? פשפש ר' אבנר בזכרונו, ופתאום אורו עיניו. "אי פעם, בהיותי נער צעיר, נתתי צרור כסף לדרשן עני...". "כיצד נראה אותו דרשן עני?" ביקש הצדיק לדעת. ר' אבנר אימץ את זכרונו ואמר: "נדמה לי שחגור היה בחגורת חבל סביב ואם זכרוני אינו מטעה אותי - היה זקנו מדובלל מתניו", "אם כך" קרא הצדיק מאפטא, "היה זה הצדיק רבי אלימלך מליזענסק. שוב אימץ ר' אבנר את זכרונו, מנסה לדלות עוד ממאורעות אותם ימים רחוקים. ולפתע זרחו פניו והוא אמר הרש: "אני נזכר שהדרשן גם ברח אותי ואמר שנהיה מחותנים". התרגש הרה"ק מאפטא ואמר: "אכן, גדול היה רבי אלימלך שחזה עתידות וידע כי בבוא היום ישא נכדו את בתו של אותו נער. אך לא זוהי גדולתו, גדולתו של רבי אלימלך היתה, שבגודל ענוותנותו נאות לקבל מידי הנער כמה זהובים כשכר הדרשה ובכך זיכה את הנער.

מסופר: בימים שעשה הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זיע"א בגלות, היה נראה כאחד הכפריים. לגופו עטה מלבוש קצר, חגור בחבל, זקנו מדובלל, וכל חזותו אמרה דלות ובורות. בהגיעו לעיר זרוביץ פנה אל הפרנס וביקש את רשותו לדרוש בבית הכנסת "אינני מסכים לכך" השיב הפרנס בכל תוקף, בראותו את הכפרי העלוב שלפניו, וכי כפרי שכזה ידרוש בבית הכנסת המכובד שלנו? על מה, בכלל הוא מסוגל לדבר? אך הכפרי הלא הוא רבי אלימלך, המשיך להפציר בפרנס, לא יכול הפרנס לשאת את ההפצרות וגירש את הדרשן הכפרי מביתו.

באותו עת היה נוכח בבית, בנו של הפרנס, נער ושמו אבנר, כשראה הנער כי אביו גירש את הדרשן מן הבית, נגע הדבר ללבו, והוא ניסה לשדל את אביו: "וכי מה יקרה אם אותו יהודי עני ישא דרשה וירוויח כמה זהובים?". "בוודאי אין הוא יודע לדרוש" הפטיר האב - הפרנס. "ואולם", המשיך הבן אבנר להפציר "כאשר בא יהודי ומבקש רשות לדרוש יש להניח שהוא יודע לדרוש, אלא אבא, הרשה לו לדרוש" התחננים שבפי הבן מצאו מסילות אל לבו של הפרנס, וכדי שבנו לא יצטער הסכים למלא את בקשתו, תיכף ומיד קרא לאותו כפרי עני, והודיע לו כי הערב יוכל לשאת דרשתו בבית הכנסת.

השמועה על הדרשה שישא הכפרי העני עשתה לה כנפיים ברחבי העיר, ובהגיע השעה היעודה התקבצו בני העיר אל בית הכנסת. הכל נשאו עיניהם לעבר הבמה, ואכן, עד מהרה נראתה דמותו של הדרשן, העולה על הבמה. הושלך הס, הכל המתינו לשמוע את הדברים שבפיו אך האיש ממלא פיו מים - הוא עומד על מקומו, בוחה בקהל המביט בו ואינו פוצה את פיו. הדבר הכעים את הנוכחים, כמה מנכבד הקהילה פלסו להם דרך לעבר הבמה ושאלו את היהודי הניצב שם: "מדוע אינך מתחיל את הדרשה? ובכלל, לשם מה הגך נועץ מבטים סביבך, האם מחפש אתה מישהו? ממתין לאדם האמור להגיע וטרם בא?"

"כן", השיב האיש "אני מחפש. את אחי אני מבקש". ובראותו את מבע התימהון שהסתמן על פני השואלים, המשיך ואמר: מחפש, ולצערי הגדול - מחפש אני כאן נקודה של יראת שמים אינני מוצא. כלום חלילה, אין יראת אלקים במקום הזה? אך מה אעשה רואה ולכל מקום שאני מביט - אני רק חטאים ופשעים, חוטאים שכמותכם עשו תשובה. לשמע דבריו האחרונים של הדרשן נעשה בית הכנסת כמרקחה. הכל זינקו ממקומותיהם לעבר הבמה, ובאגרופים קמוצים אמרו להכות את הדרשן, שהעז לכנותם בכינויים כאלה.

חיש קפץ רבי אלימלך - הלא הוא הדרשן הכפרי ממקומו שעל הבמה ונמלט מבית הכנסת. אולם הקהל לא הניח לו, רבים דלקו אחריו עד קצה העיר, ומשלא הדיבוקו את צעדיו, נואשו ושבו העירה. ובכל זאת, שמע רבי אלימלך הנמלט רעש של רגליים קרבות ובאות בעקבותיו. הוא הפנה ראשו אחורנית, והנה נער אחד רץ לעברו ובעיניו - דמעות. אותו נער היה לא אחר מאשר אבנר, בנו של הפרנס. "דרשן, עצור! עצור!" קרא עתה, ודמעותיו זלגו מעיניו על לחייו. רבי אלימלך נעצר תחתיו ושאל: "מה רצונך בני?" הושיט הנער צרור לא גדול ואמר: "הנה צרור כספי. אלא, יקח כבודו את הצרור כשכר הדרשה". "הן זה מזונו של אביך, וכיצד תתן לי אותו ללא

זכור אהבת קדומים

רביה"ק בעל ה"אמונת משה" זי"ע • יומא דהילולא - כ"ג אדר א'

מתולדותיו

[מרשימות בנו ה"אמרי מנחם" זצוק"ל]: כ"ק אדמו"ר רבי יהודה משה מאלכסנדר זצוק"ל נולד בשנת תרנ"ג יו"ד כסלו בעיירה פלאוונא [לאביו רבי יחיאל יוסף]. זקנו הקדוש הגאון בעל "חידושי רבינו דוד דוב" זצוק"ל זי"ע נסע לברי"מ. כשבא זקנו הקדוש הגאון זצוק"ל לפלאוונא, הראתה לו בתו את הילד הוא כ"ק אבי אדמו"ר זצוק"ל זי"ע, וכתב מכתב לזוגתו הרבנית זצ"ל ברכת מז"ט, וכתב בתוך המכתב, כי הילד יהי' תלמיד חכם גדול, כך שמעתי מכבוד זקני הרב החסיד ר' יחיאל יוסף זצ"ל. ורוח קדשו נתקיימה, שבהיותו עוד צעיר לימים ראו בו כשרונות רבות ונפלאות. כשהי' עוד קודם חבר מצוה, כבר ישב אצל הגאון רבי אליעזר רוסנברג זצ"ל דיין בעיר לאדז', ולמד אצלו הוראת איסור והיתר, וקיבל מהנ"ל היתר הוראה, והי' מפורסם בעיר לאדז' לעילוי, כשאמרו סתם עילוי הי' כבר יודעים על מי המדובר.

וכשהי' בן ט"ז שנים חיבר לפול ארוך, לחבר הי"ג מי יודע שבהגדה של פסח עם הי"ג מדות שהתורה נדרשת בהן, ופילפל בדבריו עד הסוגיא של היתר מצטרף לאיסור, כמובא בהקדמת ספרו שו"ת "חשבה לטבה". והעיקר גדלות שלו, שאחר כל זאת לא הראה שום גאון, שיהודים מירושלים אמרו אחרי שראו את ספרו שו"ת "חשבה לטבה", שלפלא שלא מכירים כל זאת במחברו. הי' דבק מאוד ברבותיו הקדושים זי"ע, ודבק בדרכם בחסידות, באמונה פשוטה ובענוה ואמת, כדרכם של אבותינו רבותינו זי"ע.

נאמן ונאמן כבוד פלאוונא
ל"ו פרי"ט ר' אלפין פלאו
ל"ט

כשבא לפרק האיש מקדש, ודיברו בו נכבדות עם כבוד אמי הצדקנית הרבנית ע"ה, בינתים דברו גם עם בת דוה"ק ה"תפארת שמואל", ובעל "תפארת שמואל" לא ידע, שמדובר זה עם בת זקני הרה"ק רבי בצלאל יאיר זצוק"ל זי"ע, ונכנס בעל "תפארת שמואל" לאחיו דוה"ק בעל "ישמח ישראל", שיסייע לו בענין זה. אמר לו מרן זצוק"ל: "עזוב הדבר, שכבר מדברים זה עם בת אחינו הרה"ק רבי בצלאל יאיר זצוק"ל, ואתה לא יכול להכנס לגבולו", כך נעשה לחתן זקני הקדוש רבי בצלאל יאיר זצוק"ל זי"ע, שחשב אותו מכל חתניו וקרא לו "מיין יהודה משה". והי' לו הרבה צער ויסורים ר"ל כל ימי חייו, כמו שכתב בהקדמת ספרו "חשבה לטבה" וז"ל: "כי רוב הענינים אשר בו עיינתי מרוב טירוף הדעת ויסורים ר"ל, לא יאומן כי יסופר אשר סבלתי בימים האלה, והי' מרגלא בפומי לולי תורתך שעשועי וגו'" [ע"כ מרשימות בנו ה"אמרי מנחם" מאלכסנדר זצוק"ל].

בשלהי שנת תש"ז הוכתר לאדמו"ר מאלכסנדר והקים בית המדרש וחצר החסידות בירושלים בשנת תשט"ו עבר לגור בבני-ברק שם הקים בית מדרש גדול וישיבת אלכסנדר, נסתלק כ"ג אדר-א' תשל"ג. נדפס מתורתיו הספה"ק "אמונת משה".

נטי' פנימית הי' בלבי מיום עמדי על דעתי, לשקוד בתורה ולחדש חדושים, ולראות נפלאות בתוה"ק. וכל ימי חלדי מימי ילדוטי, נדרש בלבי ונתאמת אצלי, ולא הייתי מהסס כפוסח על שני הסעיפים, שזה עיקר חיים שלי לחדש בתוה"ק, ובעת עזרני השי"ת לחדש בתוה"ק הייתי מוצא עצמי אדם המאושר בארץ [דער גליקליכסטער מענטש אויף די וועלט בל"א]. וכל חידוש בתוה"ק הי' בעיני כרכוש גדול כמוצא שלל רב, וכמעט כל תענוגי העולם הי' בעיני כלא הי' נגד התענוג לחדש בתוה"ק, וזה נתן לי כח ואיתן לסבול כל מה שעבר עלי צרות שונות ר"ל ל"ע, עד שכמעט לא נמצא אחד מהרבה אלפים שיעבור עליו מה שעבר עלי, ד' ירחים וישים קץ וסוף לצרותינו, תחלה וראש לפדיון נפשינו, וכמעט לא הייתי מקנא לשום אדם, בשביל שמצאתי עצמי מאושר בחלקי בתוה"ק. מרשימות הרה"ק בעל "אמונת משה" זצוק"ל, "צדיק באמונתו" ח"א, ע' ע"א

... וקראתי הספר בשם "אמונת משה" כי שם כ"ק מרן אאמו"ר אדמו"ר זי"ע בקרבנו, וגם לרמז על גודל תוקף אמונתו הבהירה של רבינו זצוק"ל אשר החזיק באמונת אומן כל ימי חייו ובה היתה עיקר עבודתו בקודש. וכן מספר השם אמונת משה הוא בנימטריא למ"ד תור"ה מהדח"ק, לרמז דבכל שנותיו למד תורה מתוך הדחק ממש. בנו כ"ק מרן אדמו"ר ה"אמרי מנחם" זצוק"ל בהקדמה לספה"ק "אמונת משה" ח"א, ע"ב

כל מהלך חייו [של ה"אמונת משה" מאלכסנדר זצוק"ל] היה מבוסס על אמונה חושית. כאשר היה זקוק להתיעץ עם רופא, היה משוחח עמו בלשון שהבהירה לרופא, כי הוא רק שליח אך הכל מן השמים. לעתים אף היה משנה מהוראות הרופא בכדי להשריש בלבו את ענין האמונה.

בהיות נכדו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א אברך צעיר, הוצע לו ללמוד בכולל חשוב מחוץ לעיר, אשר נותן מילגה מכובדת, אך הדרישה היתה ללון באותה עיר מיום ראשון עד יום חמישי. הוא נכנס אל רבינו ושאל האם להענות להצעה, השיב לו רבינו: "הרי יש לך בית עם ילדים, ואיך תשאירם כך במשך כל השבוע ללא אבא בבית?" שאל אותו רבי ישראל: "הרי צריכים להשתדל בפרנסה?" ענה לו רבינו: "פרנסה היא מן השמים!"

וסיפר לו את המעשה המובא ב"חובות הלבבות" (פתיחה לשער הבטחון): מעשה בפרוש אחד, איש עובד ה', שהלך פעם אל ארץ רחוקה לחפש פרנסה. פגש שם עובד אלילים אחד. אמר לו הפרוש: "מדוע אתם שרויים בעיוורון ועובדים לאלילים?" ענהו הגוי: "ולמי אתה עובד?" אמר לו הפרוש: "אני עובד את בורא העולם היחידי, הכול יכול המכלכל ומפרנס יחידי את כל באי עולם!" הקשה עליו הגוי: "מעשיך סותרים את דבריך!" שאל אותו הפרוש: "כיצדך?" ענהו הגוי: "אילו היתה אמת בדבריך, שהבורא מפרנס את כולם, היה עליו לפרנס אותך גם בעירך, ולא היית זקוק לטרוח, ולהגיע לכאן!". לא היתה לפרוש תשובה לאותו גוי, הלך וחזר אל ביתו, ומאז והלאה קיבל על עצמו לפרוש מהגיעה בחיפוש אחר הפרנסה. הרה"ח ר' יהודה משה מקובר שליט"א, "צדיק באמונתו" ח"א, ע' ע"ט אחד מבחורי א"ש, שגר בירושלים, הגיע ל"שבת נסיעה". באותה שבת לא ערך רבינו "טיש", ואותו בחור התהלך בתחושה שלא קיבל הרבה מטען רוחני בנסיעה זו. במוצש"ק כאשר נכנס לקודש פנימה לקחת ברכת פרידה, הבחין רבינו בהרגשתו של הבחור ואמר לו: "פעמים רבות נוסעים לצדיקים ולכאורה אין רואים ומרגישים ההשפעה, אולם אין זה כך, דומה הדבר לאדם שנוסע

למעיינות המרפא מחמת בריאות, ואינו מרגיש ההשפעה מיד, אלא שמ"מ זה מועיל לאחר זמן. כמו"כ נסיעה לצדיק, אע"פ שלפעמים אינו מועיל מיד, מ"מ מועיל לאחר זמן" (מפי הרב מנחם לנציצקי הי"ו).

הרה"ח ר' יהודה משה מקובר שליט"א, "צדיק באמונתו" (ב"ב תשס"ג) ח"א, ע' רל"ט

סיפר לי כ"ק מרן אדמו"ר [מאלכסנדר] שליט"א, כי זקינו הק' בעל האמונת משה זי"ע היה מסרב תדיר להשתמש ולהנות מאחרים, וכאשר הוצרך לקבל ממישהו איזה טובה, היה זה אצלו ענין שלם. לדוגמא, שמע מאיש אחד שהיה נכנס לפעמים לביהמ"ד, "א שיינער פארציטישער איד" [מחותנם של כמה אדמו"רים בארה"ק], אשר בשנים הראשונות היה האחראי של המקוה בבני ברק, והיתה אז תקופה שמרן זצ"ל בשנותיו האחרונות [כשהיה לו 'בראך'] רצה שיעשו לו מקוה ביום חמישי אחה"צ, על כן ניגש אל האחראי הנ"ל, וביקש זאת הימנו בכל מיני השתדלויות, כשבין היתר סיפר לו שהרה"ק רבי אברהם דוב מראחמיסטריווקא זצ"ל שהיה בידידות עמו, ג"כ הלך ביום חמישי אחה"צ למקוה, ועוד כל מיני אמתלאות שונות, וסיפר אח"כ הלה שהוא עמד נבהל ונשתומם, כי מה היה צריך כל התחנונים, הרי היה יכול להרים טלפון ולומר: "איך דארף א מקוה דאנערשטיג נאכמיטאג, וויפיל קאסט עס?" וממש ראו איך שהוא מרגיש שכלום לא מגיע לו, הכל מתנת חינוס.

עוד סיפר, שפעם הביאו שני אברכים מאנ"ש למרן הק' זי"ע מזוזה עם בית גדול מעץ [הנמצא עד היום בבית כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א] שכתבו ועשו עבורו במיוחד. הם גילפו זאת בידיהם והשקיעו בזה עבודה גדולה, ונתנו זאת בתור מתנה לרבינו. כשמסרו זאת לרבינו היתה תגובתו הראשונה, כמה ביטול תורה נגרם ע"י זה, כאשר הוא מביע את תמיכתו ואי הבנתו למה היה צורך בכך, והרי הוא מצידו יכול להשתמש גם במזוזה פשוטה.

"עצור במלים לא אוכל, הציקתני רוח בטני להגיד כי סכנה מרחפת, שדור העתיד לא ידעו להשיב על השאלה מהי חסידות אלכסנדר, שהאירה עיני הגולה שנים רבות בכל מקומות מושבותיהם... ואם ח"ו החרש תחרישון בדור הזה אזי בטח בדור הבא ישכח הכל... לזאת קמתי ונסתתי מתני, ולא חסתי על עתותי היקרים לי מכל מחמדי תבל, ועמסתי עלי העבודה המרובה הזאת, להעלות על ספר זכרון חייהם ותורתם, עבודתם וקדושתם של רבותינו זי"ע, ולהפיץ אור בהיר, ולהוציא חמה מנרתיקה, למען ידעו דור אחרון מהות חסידות ווארקי ביאלא ואלכסנדר..."

מתוך הקדמת האמונת משה זצוק"ל לספרו "קדושת יצחק" על אדמו"רים מוארקא - ביאלא - ואלכסנדר שחוציא לאור לארי השואה

"יחידה ליחדך"
ניתן עדיין לתרום 'יחידות' ולעקוב אחר התרומות, במכשירי "נדרים פלוס" ע"ש "עלון אשרי האיש" בקטגוריית "מגבית יחידה ליחדך", ולבחור את כמות היחידות שהנכם מעוניינים לתרום להחזקת העלון.
תנ"כ לאפנות ולכל המרכות האחרות בתורה
אשרי האיחידים

דבריהם הם זכרונם
זכרון צדיק שמעתי מהרה"צ רבי יהודה משה מאלכסנדר זצ"ל: כתיב "לזכר עולם יהיה צדיק" (תהלים קיב, ו), וסמך ליה "משמועה רעה לא יירא". כי ע"י שזוכרים את הצדיק לטוב עי"ז משמועה רעה לא יירא.
הרה"ח ר' נח נד וינטרויב ז"ל, "ביששים חכמה" ע' ק"ג

הודעה משמחת
ב"ה, לכל המעוניין ניתן לתרום בעמדות "קהילות" וב"נדרים פלוס" הפרוסות בבתי כנסיות ברחבי הארץ והעולם ע"ש "עלון אשרי האיש"
או במספר טלפון ("קהילות"):
8915 073-275-7000, ולהקיש קוד 8915
אין ניתן להכיל בפנינו, אלא פיננס לזכר אגרות אפנסה
בכ"ה אגרות

עלון זה נתרם
לע"נ הרה"ח רבי יוסף אלימלך בן הרה"ח רבי חיים אליעזר ז"ל נלב"ע י"א אלול תשע"ח
ת. נ. צ. ב. ה.

כתובת מייל של מערכת הגליון
a13215113@gmail.com

לע"נ
מרת מלכה בת הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה - נלב"ע ד' שבט תשע"ד
ולע"נ הרב אברהם בן הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה
נלב"ע ז' אדר תשע"ה
ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ
לע"נ הרה"ח ר' יצחק בן הרה"ח ר' משה אריה ז"ל נלב"ע בשבועות תשע"ד
ת. נ. צ. ב. ה.